

PŮLNĚ NA PŮL

CENA

ZDARMA Kč

BULLETIN SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER

ČÍSLO **14/2009** PROSINEC

Podpora environmentálně šetrnosti mateřských center v Moravskoslezském a Zlínském kraji

Projekt Síť mateřských center a jeho partnera, občanského sdružení Eko-info centrum Ostrava

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

OBSAH

OBSAH	2
DOPIS OD prezidia Sítě MC	3
SÍŤ VE VŠECH PÁDECH <ul style="list-style-type: none">• Kdo je kdo v Síti MC aneb jsme tu pro vás	4
JAK SE ŽIJE V MATEŘSKÝCH CENTRECH <ul style="list-style-type: none">• Jak „ozelenit“ mateřská centra?	14
ZA NAŠIMI HUMNY <ul style="list-style-type: none">• Globální smetiště?	16
PŮL NA PŮL - ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ <ul style="list-style-type: none">• Život na skládce nekončí• Recyklace aneb proměna k novému životu	17
ŽENA MEZI PARAGRAFY, ROZUMEM A CITEM <ul style="list-style-type: none">• Legislativa pro trvale udržitelný život	19
ZKUŠENOSTI, O KTERÝCH SE NEMLUVÍ <ul style="list-style-type: none">• S dětmi se nemusí stát stranou	20
VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ <ul style="list-style-type: none">• Ekologicky šetrná nadílka	21
NÁPADY Z MATEŘSKÝCH CENTER PRO MATEŘSKÁ CENTRA <ul style="list-style-type: none">• Pár tipů na ručně vyrobené dárky z přírodních a odpadních materiálů	22

DOPIS OD PREZIDIA SÍTĚ MC

Milí přátelé v mateřských centrech a milí přátelé mateřských center!

Možná se vám zdá, že se naplní Shakespearova slova: „Doba vymknutá z kloubů šílí.“ Prosinec a za okny jarní počasí! Na práci mateřských center jsou kladeny nesmyslné požadavky, ale peníze žádné... Není divu, že nás přepadají existenciální otázky o bytí a nebytí.

A právě proto vás chceme vás každá zvlášť po svém a přesto společně povzbudit ve vašem úsilí proměňovat život české společnosti.

Advent nás vyzývá nezoufat, ale s nadějí očekávat. Zastavme se, pohlédneme zpět. Před námi leží rok 2010 a na Tři krále tomu bude dvacet let od chvíle, kdy mne oslovila na ulici Alena Wagnerová, aby mi předala myšlenku mateřských center. Díky vám všem se mateřská centra postupně rozšířila po celé naší vlasti. Máme za sebou léta skvělé práce, léta péče o druhé a léta dávání. V ničem není větší naděje než ve schopnosti člověka vyjít sám ze sebe směrem k tomu, co jej přesahuje a pomáhat druhým. Kež nám všem je naše dosavadní práce oporou při našem společném putování příštím rokem a kež dokážeme nacházet stále nové společné cíle! Především pak kež máme pevné a laskavé zázemí našich rodin. S vděčností za společné putování

Rut Kolínská

Když brouzdám svou paměť a vracím se o rok zpátky, bylo to právě v předvánočním čase a já se snažila pojmut všechny práce, ke kterým jsem se v Síti MC zavázala. Personalistika a hlavně finanční řízení, za které v Síti MC zodpovídám, zasahuje do téměř všech činností Sítě MC. Dělat tuto práci dobře, znamená využít všech zkušeností, znalostí a dovedností, které jsem za svůj dosavadní život zvládla a ještě spoustu věcí navíc, které se postupem času učím. V tomto adventním čase, při pití dobrého čaje a myšlenkách na uplynulý rok si uvědomuji, jak velkou odvahu i víru v sami sebe musíme prokázat, chceme-li zvládnout něco nového. Přesvědčení, že to, co dělám, dělám správně, se srdcem na dlaní, hlavou otevřenou pro další nápady a schopností předvídat, co by ostatní potřebovali. Ráda bych vám všem, kteří nasazujete své celé srdce a úsilí, na úkor rodin, vlastního volného času a někdy i zdraví, chtěla popřát do nového roku hodně dobrých nápadů, štěstí, zdraví, pevných nervů a hlavně odvahy a správného rozhodnutí.

Vaše Edita Kozinová

Práce v mateřském centru je výzva pro každou z nás a příští rok bude pro mnohé z nás možná výzva dvojnásobnou. Ke svátku Tří králů 2010 je v Síti MC sdruženo 312 organizací, z nichž více než polovina chce společně a aktivně čelit tomu, co nás čeká. Je nás mnoho, jednáme společně, umíme se navzájem povzbudit a podržet i v těžkých dobách a jsme pro sebe navzájem velkou inspirací. To jsme v roce 2009 prokázali! V tom je naše síla! To nám pomůže nejen přežít rok 2010, ale posunout se společně o velký kus dále!

Mirka Vičková

Všichni ti, kteří před lety zakládali první mateřská centra i ti, kteří k tomu i v dnešní době nacházejí odhodlání, jsou odvážné osobnosti, kterých si moc vážím. I když velmi často je to práce papírové mravenčí a musíte se potýkat s různými nepřijemnými, ale nutnými záležitostmi, přeji vám, abyste ve svém úsilí vytrvali a doufám, že v Síti mateřských center vždy najdete zastání a podporu. Naopak zase vaše podpora, nápady, rady a vaše potřeby jsou pro naši práci velmi cenné a rok 2010 bude pro nás rokem další usilovné práce pro vás.

Pavlína Švecová

Je to až k nevíře, které všechny kouty světa propojuje společná „mateřskocenterní“ myšlenka. Byla bych ráda, kdyby se poštěstilo každému z nás někdy alespoň trochu nakouknout do života nějakého centra někde v cizích zemích – mně to přineslo spoustu inspirací, nových přátelství a hlavně také pocit sounáležitosti „že v tom nejsme sami“ – i když zdánlivě panují mezi různými končinami světa větší či menší rozdíly, je příjemné zjistit, že jsme vlastně všichni tak trochu stejní. Pokoušejme se vytrvale předávat svému nejbližšímu okolí i celému světu naší představu o společnosti založené na vzájemné úctě a důvěře a snad nám v tom pomůže i tento vánoční čas, kdy jsou lidé alespoň trochu ochotni se v uspěchané době zastavit a rozhlédnout kolem sebe – dopřejme to i my sami sobě a snad díky tomu prožijeme o něco více usměvavých a slunečných dnů (bez ohledu na počasí).

Soňa Tomková

SÍŤ VE VŠECH PÁDECH KDO JE KDO V SÍTI MC

JSME TU PRO VÁS

Často se stává, že do kanceláře Síť MC vstoupí poprvé někdo z mateřského centra a říká: „Tak konečně vidím, s kým si to vyměňuji e-maily!“ Pro aktivní členy Síť MC jsou celkem známé krajské koordinátorky, ovšem většinou jen ty „vlastní“, a díky seminářům mohou mnozí poznat i další zaměstnance. Rozhodli jsme se dát prostor všem zaměstnancům, abyste se s nimi mohli alespoň trochu seznámit. Nechali jsme na nich samotných, co o sobě prozradí osobního, jaká byla jejich motivace k práci v Síti MC, v čem spatřují její smysl a také jaký mají vztah k životnímu prostředí. Zadaní bylo stejné, ale každý se ujal zadané role po svém.

Petra Benešová

krajská koordinátorka Síť MC v Pardubickém kraji
od prosince 2006

Na prvním místě se cítím pyšnou matkou našich tří holek, které pro mne jsou bezedným zdrojem energie. Víím, že každá žena je šťastná, když jí obklopují děti, ale když jste v domácnosti čtyři ženy, každým dnem se zdokonaluje vaše ženskost a diplomacie - o tom by mohl dlouze vyprávět můj manžel, který je mojí oporou v práci i v soukromí.

Jako krajská koordinátorka mám výhodu, že zároveň pracuji jako koordinátorka Rodinného centra Litomyšl, řeším stejné problémy s získáváním financí na provoz RC, jedním se zástupci města a jsem v přímém kontaktu s klienty - víím, co potřebují rodiny s dětmi, cítím, jak důležité je propojování všech generací. Tato zkušenost mi dodala odvahu začít pracovat v pozici krajské koordinátorky.

A co to pro mě znamená? Spolupráce se spoustou úžasných žen z mateřských center, které považuji za své přítelkyně, od kterých se učím, při schůzkách se cítím součástí týmu, inspiroji mě a víím, že se na ně mohu obrátit a najdu v nich partnery. Možná to bude znít namyšleně, ale moje práce spočívá i v pomoci prosazovat myšlenky mateřských center a prarodinných služeb v jednotlivých městech a na kraji. Takřka každá pracovní schůzka se zástupci krajského úřadu nebo neziskového sektoru je pro mne výzvou k překonávání mých profesních

dovedností a následně velkou odměnou při „provazování“ záměrů center s jinými institucemi. Každým dnem děkuji osudu, že mi umožnil žít právě nyní a zde a hlavně potkávat lidi, kteří cítí pozici rodiny ve společnosti podobně. Před čtyřmi roky byste naivnější „telátka“ těžko hledali, o to více děkuji Síti MC, že mi dala důvěru a já mohla projít obrovskou školou života a získat zkušenosti, které mohu předávat dále do center a zároveň se učit. Pocházím ze statku, kde propojení s přírodou a začlenění do hierarchie rodiny je absolutně přirozené. Považuji za důležité používání zdravého selského rozumu, ať při předávání základních lidských hodnot svým dětem, rozdělování povinností mezi členy rodiny a hlavně zvážení důležitosti shromáždování materiálu, mnohdy kvantitativní převládá nad kvalitativním. Přeji vám, ale i sobě, ať se nám podaří letošní Vánoce udělat výjimečnými ne ve výši utracených peněz, ale naplno prožitých chvílích se svými nejbližšími.

Marcela Bradová

V Síti mateřských center působím od července 2009 jako finanční kontrolor, mám na starosti také internet banking Síť MC.

Jsem pyšná, že mohu být článkem týmu pod vedením Rut Kolínské. Je to velmi inspirativní prostředí plné nadšených lidí. V dnešní době oáza pohody a sounáležitosti! Mateřská a rodinná centra považuji za nesmírně důležitá, obzvláště pro ženy, které přechází z pracovního života do nové mateřské role.

Centra mohou maminkám a rodinám nabídnout vyšší kvalitu mateřství a rodičovství.

Jsem vdaná, mám tři děti a mezi mé záliby patří fitness, spinning a nově jóga. Na malém plamenu ohřívám v tomto životním období své čtenářské, cestovatelské a tvůrčí vášně. Za důležitý považuji čas věnovaný dětem.

Od roku 2002 působím v Mateřském centru Klubičko v Kroměříži, kde mám na starosti fundraising a finanční řízení. Psaní žádostí a vedení projektů věnuji velké úsilí, které se vyplácí. V současné době realizujeme několik projektů, mezi nejvýznamnější patří „Mateřství není handicap 2009“ financovaný MPSV, projekt na podporu ekologizace mateřských center „Podpora environmentálně šetrné činnosti mateřských center v Moravskoslezském a Zlínském kraji“, který je realizován Sítí mateřských center a další projekty, které nelze zmínit z důvodu omezeného počtu znaků pro tento příspěvek.

Vztah k životnímu prostředí považuji za automatický a důvěrný jak doma, tak v mateřském centru, které realizuje ekologickou výchovu pro předškoláky, prázdninové pobyty pro aktivní rodiny s eko-tematikou, akce typu „Zasad strom“, „Vybuduj zahradu“ nebo „Vyčisti les“.

Hana Cinková

krajská koordinátorka Sítě MC v Královéhradeckém kraji od července 2006

Moje motivace k práci v Síti MC se časem mění. Ze začátku, to bylo mé třetí dítě hodně malé a já pracovala ještě na projektech v MC KAROLínka, převážně to bylo období sbírání zkušeností. V Síti MC pracují schopní a skvělí lidé, práce je velice různorodá, myslím, že bychom těžko hledali pracovní pozici, která má takový rozsah činnosti, jako právě práce v Síti MC. Hodně jsem se naučila.

Nyní mne baví hodně to, že se mohu podílet na týmové práci, každý je důležitý. Líbí se mi podporovat a motivovat maminky v MC, které pracují pro společnou věc. Tak, jak jsem před lety začínala v MC a vznikaly naše první projekty, tak se teď situace opakuje na regionální úrovni. Je to obrovská zkušenost.

V MC jsou maminky informací chtivé, přemýšlivé, nenechávají si informace pro sebe, hledají nové cesty. Díky tomu jsem se i já dozvěděla o „nových“ látkových plínkách a byla jsem oslovena kolegyní, abych je vyzkoušela u svého syna. Přemýšlela jsem o tom, jak se rychle mění módní trendy, první dítě látkové bavlněné pleny, druhé dítě papírové, třetí...

Vybavily se mi hory počůraných papírových plínek, kterých jsme se sice my jako rodina zbavili, ale těžko říct, kam dále putují a zda se ještě mohou v přírodě změnit v něco užitečného. Nejen plínky, ale i další odpad, který prostě svou činností vytváříme. Nechci porovnávat výhody a nevýhody čehokoliv. Jen bych ráda, abychom všichni používali zdravý selský rozum a dívali se do budoucna. Aby nám nebylo jedno, co v přírodě našim dětem zanecháme. Stačí se trochu zamyslet.

Daria Čapková

krajská koordinátorka Sítě MC v kraji Vysočina od prosince 2006

Bydlím od svého narození v roce 1973 v Havlíčkově Brodě. V roce 1992 jsem dokončila vzdělání na Střední hotelové škole v Turnově. Jsem 13 let vdaná. Mám jedenáctiletou dceru Klárku, která od letošního roku navštěvuje Gymnázium v Havlíčkově Brodě. Můj sedmiletý syn v tomto školním roce nastoupil do první třídy ZŠ v Havlíčkově Brodě. Velice ráda cestuji, už pátým rokem se učím anglický jazyk, v létě je mým potěšením zahrádka a od podzimu zimní sporty dětí (krasobruslení a hokej). Když se sejdeme celá rodina doma, což není moc často, milujeme s dětmi pečení a společenské hry.

Můj zájem o mateřská centra začal, když jsem se svým synem Jiříkem začala chodit do MC. Ze začátku jsem navštěvovala MC jako maminka a postupně jsem se aktivně začala podílet na chodu MC. Po skončení mé rodičovské dovolené shodou okolností Sítí MC vyhlásila výběrové řízení na krajskou koordinátorku pro náš kraj. Mateřská centra mne na pracovní schůzce v Třebíči na tuto pozici sama doporučila a po celou dobu mé práce od 8. 12. 2006 se snažím jejich důvěru do mne vloženou nezklamat.

Práce pro mateřská centra jako neziskové organizace je nalezením pro mne sama sebe a návrat k lidským hodnotám, rovnosti lidí a krásné lidské pospolitosti. Velice si této práce vážím, jelikož jsem poměrně dlouhý čas pracovala i pro ziskový sektor.

Sítí MC a centra samotná si velice uvědomují, jaký vliv mají na širokou veřejnost a utvářejí společenské priority místní komunity.

Kampaně Sítě MC poukazují, co je v naší společnosti dobré a k jakým hodnotám by se měl vývoj v této zemi směřovat. Mateřská centra jako jedna z prvních organizací začala s tříděním odpadu, používáním ekologicky šetrných výrobků a realizací eko-projektů...

Markéta Horáková

krajská koordinátorka v Jihomoravském kraji od února 2009

Jsem inženýrka ekonomie s praxí v podnikatelské sféře. Po narození třetího dítěte jsem se poprvé dostala do MC. Pro dobrovolnickou práci mě nadchla asi po půl roce pravidelného docházení do MC jedna aktivní maminka z MC Boskovice – Lenka Slavíková. Ke konci těhotenství se čtvrtým dítětem jsem cítila, že pravidelné dojíždění do MC do Boskovic již nebudu zvládat. Náhodou jsem se setkala s jednou maminkou od nás – s Marcelou Šromovou. Okamžitě jsme si rozuměly a do měsíce jsme ještě s jednou maminkou Zdeňkou Zouharovou založily MC v Lysicích.

Po roce fungování MC Jablíčko v Lysicích jsem objevila nabídku práce krajské koordinátorky Sítě MC. Nebyla jsem si jistá, zda do toho mám jít. Díky podpoře manžela, která trvá dodnes, jsem se přihlásila do výběrového řízení a byla jsem vybrána. Dodnes tohoto rozhodnutí nelituji. Manžel možná někdy ano.

Důležitost ochrany životního prostředí je vidět na každém kroku. Dávno neplatí, že vzduch na vesnicích je čistý. Když se projdete po vesnici v období topné sezony, budete nejspíš dýchat jen kouř z kamen. Každý bychom se tedy měli snažit něco pro zdravé životní prostředí udělat. My doma například třídíme odpad tak důkladně, že se nám téměř nikdy nepodaří naplnit popelnici na komunální odpad. A to je nás doma šest. Naproti tomu naši sousedé mají každých čtrnáct dní dvě popelnice plné po okraj a často vedle nich leží i další pytel s odpady. Je to jako vše v lídech. Díky mé práci v Síti MC a v MC Jablíčko mám příležitost mnoho věcí změnit. Budu se snažit, aby to byly změny k dobrému.

Jiřina Chlebovská

krajská koordinátorka ve Středočeském kraji od května 2006

Krajskou koordinátorkou jsem od samého začátku. Trochu žárlivě jsem tenkrát měla z vyprávění pocit, že MC na jihu Středočeského kraje spolupracují, kdežto u nás na severu si žijí odděleně jednotlivá centra a chtěla jsem pro to něco udělat. Měla jsem v té době prázdnou náruč – když jedno dítě začalo chodit, čekala jsem druhé, pak stejně i třetí a teď už nás bylo dost, jak řekl tenkrát pětiletý nejstarší: „už bychom si museli koupit nákladák“, rodinné centrum na Mělníku mělo také dětské krůčky za sebou – mohla jsem se tedy začít věnovat něčemu dalšímu.

V Síti jsem nebyla žádný nováček, od roku 2004 jsem dobrovolně podtrhávala chyby na papíře i v monitoru. Poučovat a hledat u druhých chyby, to mi jde! Práce korektora je zajímavější než opravovat sešity sedmáků už proto, že se k němu dostávají různé informace v předstihu. Při práci krajské koordinátorky jsem postupně zjišťovala, co všechno se musím naučit, abych mohla být užitečná. Trochu mě mrzí, že kvůli různým jednáním, schůzím a školením už nestíhám moc psát scénáře, navčivovat a hrát loutkové divadlo, miluji ty otevřené pusinky a velké oči. Spolupráce v našem kraji není snadná, center je moc a ve velkých vzdálenostech, uprostřed máme jiný kraj... Přesto myslím, že jsme společně kus práce udělali a teď ji prezentujeme velkou výstavou fotografií. Na mateřských centrech a ženách okolo nich mě baví, že máme všechny, ať jsme odkudkoli, mnoho společného – stále musíme něco vymyslet, dokážeme dělat více věcí najednou, nestačí nám žít jen pro sebe a svou rodinu, máme rádi přírodu a jde nám o její ochranu.

Klára Jarošová,

krajská koordinátorka v Libereckém kraji od února 2009

Realizaci v této funkci vnímám jako bezkonkurenční způsob, jak zprofesionizovat a zdokonalit to, co jsem před únorem 2009 vykonávala jen jako předmět svého zájmu a co se stalo pro mě v letech mé rodičovské dovolené maximálním naplněním.

Stále vidím smysl v prohlubování myšlenky mateřských center, naplňování jejich podstaty a hledání takové atraktivní náplně, která by je přiblížila i ostatním rodičům, a našli tak do místa pro ně dosud zcela neznámého cestu.

Myslím, že většina rodičů chce pro své děti vždy jen to nejlepší... Stav životního prostředí já vnímám především jako budoucí odkaz pro naše děti, je tedy jen na nás, v jakém stavu mu tento dar předáme.

Nadja Juričková

V kanceláři Sítě MC jsem zaměstnaná od října 2009, od asistentky jsem postoupila na místo koordinátorky kanceláře Sítě MC a koordinátorky kampaní Sítě MC.

Práce v Síti MC dává smysl... Práce v kanceláři Sítě MC je velmi rozmanitá a je jí stále dost a to mi vyhovuje. Učím se stále mnoha novým věcem a poznávat práci v neziskovém sektoru je opravdu zajímavé a pro mne velkým přínosem.

Každodenním zážitkem jsou pro mne setkávání s báječnými lidmi v kanceláři, v Síti MC, ale i spolupráce na národní i mezinárodní úrovni.

Za poslední nevšední zážitek považuji setkání s panem prof. Ivanem Štúrem na mezinárodní konferenci na Slovensku. Jeho proslov byl plný hlubokých myšlenek a dle jeho názoru má žena tři šance:

- 1/ vychovávat své děti (žena matka má provázet své dítě do života, což je základ budoucnosti celého lidstva)
- 2/ vychovávat svého partnera (někdy je to nemožné, ale nesmíme to vzdávat, žena se učí od muže a muž od ženy)
- 3/ vychovávat sebe samu (žena je zdrojem zdraví a budoucích pokolení)

„Moudrá žena je více než pěkná a bohatá.“

„Žena se nemá nechat týrat životem, musí být radostná a nesmí přeceňovat své síly, musí se naučit odpočívat. Když žena ničí své zdraví, ničí zdraví celé společnosti, protože právě ona je zdrojem zdraví této společnosti.“

Přeji Síti MC, aby se jí a nám všem dařilo!

Lenka Kalníková

krajská koordinátorka v Moravskoslezském kraji od ledna 2009 (a také od května 2006 do prosince 2007)

Profesí jsem sociální pracovnice, která se následkem rodičovské dovolené přidala do víru mateřských center, které již šestým rokem zcela uchvátily můj život. A protože v Karvině žádné centrum nebylo, tak jsme si jedno založily. Za vše tedy mohou mé dvě děti, které ale všechno to běhání a zařizování kolem našeho karvinského Sluníčka samozřejmě zvládly se mnou.

Se Síti mateřských center spolupracujeme od počátku naší činnosti a to zejména proto, že jsme se chtěly přidat k jiným mateřským centrům, chtěly jsme zkrátka „pařit někam“. Dalším důvodem byl také informační hlad. Nutno říci, že dnes jsou mateřská centra ve zcela jiné situaci a to zejména díky několikaleté práci Sítě MC a současně nabídce aktivit a služeb, ta se stále rozšiřuje. Krajskou koordinátorku vykonávám s jednou přestávkou vlastně již od začátku. Tak mohu posoudit, jak se práce Sítě MC stále rozšiřuje, systematizuje a profesionalizuje. Pro mne je tato práce možností, jak přesáhnout hranice svého centra a mít příležitost usilovat o pozitivní formování podmínek pro fungování mateřských center v celém kraji, potažmo podporu prorodinné aktivity na krajské úrovni. To je hotové poslání!

Co se týče mého vztahu k životnímu prostředí – zajímají mne praktické nové přístupy. Snad i proto jsme u nás v centru podstoupily dobrovolný ekologický audit s očekáváním, co se dozvíme. K mému zklamání vzhledem k prostorám, které nejsou naše, a tedy je nemůžeme rekonstruovat, těch navržených změn nebylo mnoho. Doma se snažíme vychovávat holky k přátelskému vztahu k přírodě, to znamená hory, houby, borůvky a samozřejmě koně.

Martina Leníková

krajská koordinátorka v Ústeckém kraji od února 2009

Vystudovala jsem střední pedagogickou školu, kde jsem odmaturovala jako učitelka v MŠ. Nyní studuji pátým a posledním rokem Pedagogickou fakultu UK v Praze a druhým rokem ČZU v Praze. Žádné děti zatím nemám, ale rozhodně se jim nebráním a s partnerem se těšíme, že po svatbě snad nějaké přijde. Zálib mám mnoho, bohužel je nemohu realizovat z nedostatku času. Asi největší zálibou je „geocaching“ – hledání pokladů. Podívám se na místa, o kterých jsem ani nevěděla, že existují a zažiji trochu dobrodružství při hledání.

Práce v MC mne vždy bavila a naplňovala. To, že jsem hledala další práci a právě místo krajské koordinátorky bylo volné, jsem brala jako znamení a výzvu zároveň. Smysl práce je pro mne ten nejzákladnější. Mým přáním je, aby co nejvíce lidí vědělo, co jsou MC a že vůbec existují. Chtěla bych z lidí vymýtit představu, že do center chodí maminky „jen na kávu“. Velmi mne baví komunikace s lidmi a rozmanitost práce. Nikdy nedělám to samé. Jsem ráda, že mohu spolupracovat se svojí kolegyní Zuzkou Turčekovou. Velmi si toho vážím a vím, že ostatní krajské koordinátorky tuto možnost nemají.

Můj vztah k životnímu prostředí je dán již oborem, který studuji na Pedf UK a to biologií. Toto mne přivedlo i k myšlence založení přírodovědného kroužku v našem litoměřickém Klubíčku. Mimo jiné jsme zde zřídili „Rodinnou ekoporadnu“, kde pořádáme besedy na různá témata. Ať už z oblasti životního prostředí či zdravého životního stylu. Maminky mají také možnost každý pátek přijít a osobně získat odpovědi na své dotazy.

Irena Macháčková

krajská koordinátorka v Plzeňském kraji od března 2007

Brzy po revoluci jsem dostala nabídku pracovat ve vznikající neziskovce a už jsem v ní zůstala. Před pár lety jsem na rok vyměnila práci za zkušenost au-pair a ocitla se u čerstvých rodičů, jejichž cílem bylo eliminovat vliv tchyně na výchovu synka. Vymýšleli pro mě a malého všemožné aktivity mimo dům, aby nás tchyně, bydlící jen o pár ulic dál, nemohla moc často navštěvovat. A tak jsem strávila také spoustu času v anglických farních playgroups. Když jsem později měla svoje vlastní děti, začala jsem hledat to, co mně tenkrát připadalo jako skvělé místo. A našla jsem mateřská centra a také Síť MC. Za obou jsem moc ráda. Můj tří a půlletý syn provázející mě při práci krajské koordinátorky přidal do repertoáru hru na paní úřednici a mě napadlo, že Síť MC nás obohacuje i nečekaným způsobem.

Zaslechla jsem v rozhlasu vzpomínání kohosi na poučování nadřízeného soudruha o zničujících záměrech západního imperialismu. Bylo to docela úsměvné poslouchání. Vzpomínající reagoval prý slovy: „Až nás budou chtít imperialisté dostat, nemusí na nás plynout svojí atomovou energií. Stačí, když nám odpojí tu naši elektrickou.“ Také jsem se smála, ale moc dlouho ne. Bez elektriny přece nesvítime, netopíme, jsme bez vody, nevaříme; bez lednic není kde skladovat potraviny a obchodní domy nefungují, tudíž hladovíme. Budeme vůbec schopni přežít? Mám ráda jednoduché a účelné věci, které toho tolik umí a málo nebo nic k tomu potřebují – studna s ruční pumpou, kamna s živým ohněm, sklep s 5 °C po celý rok, mechanické nástroje. I to je má odpověď na volání po ekologickém chování. No, jen tu „kadibudku“ začnu stavět, až bude fakt nejhůř.

Slávka Nejedlá

krajská koordinátorka v Jihočeském kraji od května 2006

Mám dvě dcery a z toho jednu díky MC. Po zkušenostech s první rodičovskou „dovolenou“ jsem se totiž do dalšího mateřství nehrnula. Až jsem v roce 1998 narazila na informace o MC a uvědomila si, že to je přesně to, co v našem městě chybí nejen mně, ale určitě i dalším matkám. Rozhodla jsem se MC založit a budoucí miminko bylo mou tajnou motivací, abych tuto snahu při prvních překážkách nevzdala. A výsledek? Na podzim 1999 jsme otevřely MC Kvítek a na podzim 2000 se narodila dcera Tereška...

K práci krajské koordinátorky mne přivedla touha po změně, potřeba posunout svou práci jiným směrem a také snaha nestát se další obětí syndromu vyhoření. Sdružení a MC jsem vedla osm let, dcery centru postupně odrostly a já tušila, že

mám dost pracovních i osobních zkušeností, které mohou být prospěšné ostatním MC. Na práci krajské koordinátorky mě baví hlavně postupné prosazování drobných i větších zlepšení ve prospěch matek a rodin s dětmi na místní i krajské úrovni. Významná je pro mě také skutečnost, že se matky dokázaly spojit a vytvořit, (i když přes různé „porodní bolesti“), celorepublikovou organizaci, která má sílu k ovlivňování a zlepšování.

Třídění odpadu je samozřejmostí v každém MC a děti se prakticky a nenásilně učí, jak je tato činnost důležitá. Třídí se především v kategoriích papír, plast a sklo, méně časté je třídění v kategoriích tetrapak, hliník, bioodpad atd. Např. v MC Máj v Českých Budějovicích mají „hliníkožrouta“. V některých MC jdou ještě dál. Například v MC Dupy Dub z Dubu u Prachatic i při zařizování nových prostor kladli velký důraz na environmentální tematiku, byly zvažovány parametry ekologických a čistě přírodních materiálů, možné ekologické zátěže i spotřeby energií.

Do zkrášlování a zlepšování životního prostředí se ale může po svém zapojit každý. Stačí si vybrat způsob, který je mu nejbližší. My občas vezmeme pytle a rukavice a jdeme sbírat papíry a odpadky ze hřiště a trávníků na našem sídlišti, protože nechceme žít v nepořádku.

Někdo sbírá odpadky po lese (*prý i Ondřej Vetchý), jiný vysazuje po městě rostliny, někdo alespoň sebere po svém psím miláčkovi „hromádku“ a všichni třídí. Jsou to maličkosti velkého významu, a věřím, že i díky MC děti jen tak bez rozmyslu papír na zem nehodí.

Pavlína Novotná

Jsem účetní Sítě MC od roku 2005, maminka tří (dnes již téměř dospělých) dětí a hnací motor a neustálý propagátor každodenního ekologického myšlení v domácnosti.

Jako ekonomka neziskových organizací působících v sociální oblasti přicházím zprostředkovaně do styku s hodně smutnými a těžkými životními příběhy. A práce v Síti MC – to jsou moje radostná světylka setkávání se spoustou pozitivně smýšlejících žen, navíc nad tématem, které samo je radostné, a tím je podpora harmonické funkční rodiny.

Ekologický boj na domácí frontě, to je opravdu trpělivá každodenní dřina. Hesla o vlastním přičinění na přenechání čisté planety budoucím generacím obvykle narážejí na pohodlnost oné nejbližší budoucí generace, a vršíci se vytřídění

odpad jen pomalu a nerad opouští náš příbytek... Ale nezdávám se. V širším měřítku mě mrzí, že třídění a recyklace je zatím celkově na dost nízké úrovni. Abych jen pasivně nepřihlížela, naučila jsem se od mladších maminek z mateřských center, že důsledně třídít odpad můžu prostě sama, a občas ho pak odvázet rovnou do sběrného dvora.

A moje ekopřání budoucnosti? Omezení přepravy běžných potravin a zboží napříč celou planetou, snížení energetické náročnosti prakticky všeho, zásadní zmenšení závislosti lidí na nesmyslném množství často i nepotřebných předmětů... Zní to hezky, ne??

Vít Novotný

Zajímá mě divadlo, hudba, občas sport. Živí mě počítače a věci okolo nich.

Motivace k práci v Síti MC – humor lidí v kanceláři, který se jinde nevidí.

Životní prostředí – o recyklaci, těžbu surovin a další oblíbená ekologická témata se příliš nezajímám. Co mě ovšem zajímá, a v čem se snažím získat hlubší přehled, jsou možnosti úspory energií volbou vhodné kancelářské techniky.

Kupříkladu běžné PC včetně monitoru má spotřebu okolo 200 W, zatímco spotřeba notebooku často klesá pod 30 W. Při pracovní době 8 hodin a 250 pracovních dnech se tak dá ušetřit ročně okolo 300 kW při práci na notebooku.

Dále se zajímám o takzvaný „cloud-computing“, volně přeloženo jako „výpočty v mracích“. Ve zkratce se jedná o myšlenku, že do budoucna bude běžnému uživateli stačit naprosto nevykonný počítač, který bude obsahovat pouze internetový prohlížeč. Všechny aplikace, které má dnes nainstalované ve svém počítači, budou dostupné na internetu právě prostřednictvím prohlížeče. Takové aplikace nabízí leckdo již dnes, vedoucím postavením v této oblasti má firma Google, která už několik let nabízí zdarma online aplikace typu Google Docs, GMail, Picasa, Google Earth, Translate a jiné. Z dalších mohu vybrat například encyklopedii Wikipedia, Microsoft hodlá uvést své Office online příští rok.

Cloud-computing má zásadní výhodu právě v úspoře energie, protože veškerá výpočetní zátěž leží na straně provozovatele serveru s aplikacemi a uživateli stačí pro práci s těmito aplikacemi pouze počítat se spotřebou v řádech wattů.

Linda Pačesová Horynová

krajská koordinátorka ve Středočeském kraji od září 2008

Vzděláním architektka, ale smysl života už několik let nacházím mezi dětmi, nejen svými třemi, ale ráda pracuji a výtvarně tvořím i s dětmi v MC a v MŠ. „Sětuji“ třetím rokem CPR Dokolečka v Doubravčicích. Ráda cestuji s celou rodinou, to mi dobíjí baterky. Také ráda vymýšlím zdravá jídla, která chutnají.

Touha po sebevzdělávání je mou motivací. Být s dítětem doma byla zpočátku prima změna, ale přestalo mě to brzy uspokojovat, aktivně jsem se zapojila do vzniku blízkého RC, a aniž bych sama chtěla (přispěly k tomu okolnosti), založila jsem centrum ve své malé obci. Práce mi přinášela spoustu nového, ale po stabilizaci centra přišla zase touha po cestování, poznávání nových lidí, další možnost seberealizace a vzdělávání a vtom přišla nabídka práce krajské koordinátorky. Jelikož jsem tak trochu „pečovatelka“, naplňuje mě práce s centry, beru je jako svou velkou rodinu – některé „dětíčky“ už jsou dospělé, některé se sotva narodily, ale pro všechny bych ráda udržela pocit sounáležitosti jako v opravdové funkční rodině.

Můj postoj k ekologii zral postupně - nevěřím demonstracím, heslům, politice. Zastávám názor, že začít člověk musí u sebe. Během mé mateřské se naše domácnost pomalu proměňuje na ekologickou – začali jsme s dětmi třídit odpad, kupuji ekologické prostředky, o neplýtvání vodou a energií nemluvě. Poslední změnou je postupné odbourávání chemické kosmetiky. S Františkem jsem začala používat látkové pleny, když cestujeme, kupuji ekologicky odbouratelné papírové. K tomu patří i omezení chemických přísad v jídle. Věřím, že svým příkladem ovlivním alespoň své nejbližší.

Lucie Plešková

Vzděláním a profesí jsem psycholožka a věnuji se práci s dětmi a jejich rodinami. V Síti MC pracuji od roku 2007, v současné době na pozici projektové manažerky. K práci v Síti MC mne motivuje její poslání – fungující zdravá rodina a kvalitní mezilidské vztahy jsou podle mého názoru tím nejdůležitějším, co rodiče mohou svým dětem nabídnout. Kromě možnosti podílet se na podpoře rodin s malými dětmi mne na mé práci těší i přátelský pracovní tým, možnost se stále učit novým věcem a příjemné (a rodině velmi vstřícné) pracovní podmínky a prostředí.

Péče o životní prostředí byla pro mě dlouhou dobu omezena na třídění odpadu a používání úsporných žárovek, ale po přestěhování z bytu v paneláku na venkov jsem nyní i hrdou majitelkou kompostu!

Gabriela Richterová

Narodila jsem se před 36 lety v Praze. Se čtyřletou dcerou Zínčou a partnerem bydlíme nedaleko Prahy v „královském zlatohorním městě Jílovém u Prahy v dosud zachovalé přírodě nedaleko řeky Sázavy.

Po narození dcery jsem se aktivně zapojila do chodu MC Permoniček v Jílovém u Prahy. V MC jsem působila do doby, než jsem se vrátila zpět do práce. V loňském roce jsem dostala nabídku zapojit se do činnosti Síť MC – profesionální neziskové organizace, která pomáhá rodinám s malými dětmi a působí i na mezinárodní úrovni. Vzhledem k tomu, že činnosti a pomoci všech pracovníků Síť MC a dobrovolné práce ve všech mateřských a rodinných centrech po celé republice si moc vážím, a také jsem chtěla nabídnout své

pracovní zkušenosti – posledních 13 let se věnuji marketingu - nabídku jsem přijala a již 14 měsíců se starám například o webových stránkách www.materska-centra.cz a připravuji databáze. V této práci pokračuji i po svém návratu do práce.

O životní prostředí by se mohl, spíše měl starat každý. Bohužel tomu vždy tak není. Každý může začít tím, že doma začne třídít odpad a nebude nejen v přírodě, ale i ve svém okolí dělat nepořádek. Může se také zapojit do různých akcí v místě bydliště. Například v letošním roce se naše MC Permoniček připojilo k celosvětové akci „Uklidíme svět“ v rámci Dne Země nebo pro děti pořádal Ekoden.

Hana Saitzová

krajská koordinátorka v Olomouckém kraji od ledna 2009

Tři děti, celoživotní koníček – zpěv

K činnosti v Síti mateřských center mě motivuje moje hluboké přesvědčení, že práce se ženami má smysl, protože především ženy jako matky mohou ovlivnit, jak bude naše společnost vypadat v budoucnu.

Po loňském úspěchu s kampaní „Babičiny buchy a dědovy nápady“ zaměřenou na zapojování seniorů do činnosti mateřských center se letos MC z Olomouckého kraje rozhodla pro společný projekt mateřských center v Olomouckém kraji na ekologické téma EKOOKA (ekologické okamžiky v mateřských centrech).

Podle velikosti a možností jednotlivých center se v programech po celý rok objevují: Zelené dny, kdy jsou pro děti připravené hry, vyrábění z přírodních materiálů, povídání o přírodě a už i nejmenší děti se učí základy třídění odpadů – každé mateřské centrum je díky projektu vybaveno koši na tříděný odpad. Pro rodiče pořádají centra přednášky o ekodomácnosti – od praní, čištění, ekologického využívání tepla, vody, třídění odpadu, prací pleny až po téma pasivní dům.

I regionální setkání pracovníků mateřských center je zaměřeno na ekologická témata. V září jsme si povídali o biopotravinách a zdravé stravě. V říjnu pro nás lektorka ze Sluňákova (centra ekologických aktivit města Olomouce) nachystala dílnu

na téma značky, podle kterých poznáme, co je ekologicky šetrnější, ekohrátky pro nejmenší.

Téma ekologie zajímá všechna mateřská centra a díky finanční podpoře Olomouckého kraje vzniká řada nových a potřebných programů v mateřských centrech. Těší nás, že můžeme ovlivnit rodiče a prostřednictvím nich hlavně děti tak, aby vnímaly potřebu šetrného zacházení s přírodou.

Hana Šnajdrová

krajská koordinátorka v Karlovarském kraji od června 2006

Na základní škole jsem objevila kouzlo chemie, a proto jsem se rozhodla jít studovat zdravotnickou školu, obor laborant. Školu jsem úspěšně dokončila a pracovala jsem v biochemické laboratoři v Chebu. Po narození syna Matěje jsem měla potřebu scházet se a „něco“ dělat, a tak jsem založila mateřské centrum. Plynule jsem přešla na druhou rodičovskou dovolenou se svou dcerou Natálkou. Nyní udržuji chod mateřského centra při zaměstnání. Ve volném čase ráda chodím do divadla, mám ráda hudbu a hraji deskové hry.

Proč pracuji pro Síť MC? Jsem týmový hráč, ráda tvořím součást jednoty, ve které cítím sílu. Každý rok cítím stále větší a větší potřebu táhnout za jeden provaz. Je to jediná cesta jak něco dokázat, jak být vidět a slyšet. Práce krajské koordinátorky je úplně něco jiného než vést mateřské centrum. Je to nekonečný „boj“ s větrnými mlýny. Ale jak jsem již řekla, jsem hráč, nezdávám se. Zázemí, které ze Sítě MC cítím, je to, na co se mohu vždy spolehnout. Navíc naše společná setkání, ač velmi náročná, mi dodávají nejen sílu pokračovat, ale i kuráž.

Uvědomuji si, že otázka životního prostředí je velmi důležitá. Já sama se snažím třídít odpad, používat ekologické výrobky a neplýtvat. K třídění odpadu vedeme také naše maminky a děti. Před několika lety jsem objevila kouzlo Ekoateiéru, který šířím v našem centru. Výrobky z naší ekodílny potěšily nejednu babičku, nejednu maminku. Jedná se o přeměnu odpadových materiálů v překrásné výrobky. Barevné kolotoče a Šperky z PET lahví zdobí dokonce i školní chodby. Společně s naším ekoateiérem zdobíme vánoční strom.

Pavlína Švecová

krajská koordinátorka v Zlínském kraji od února 2009

Již od dětství jsem měla velký sen stát se paní učitelkou s velkým „U“. Tento se mi také splnil a já nejen učitelství vystudovala, ale i na vlastní kůži zkusila, jaké to je stát před třídou plnou dětí a několik let jsem se pokoušela je naučit číst, psát, počítat apod. Pořídila jsem si pro jistotu několik vlastních dětí, celkem tři, abych mohla své učitelské pokusy provádět i na svých vlastních genech. Snažím se je již od jejich útlého dětství vést k hudbě, četbě a sportu, čímž se snažím i sobě uchovat své vlastní koníčky a díky mému hodnému manželovi jsou oni i já vedeni k životu v přírodě a s přírodou.

Jelikož mně již vlastní děti nestačí a chtěla jsem vyzkoušet i něco jiného než školní třídy, našla jsem si původně jako koníček činnost v mateřském centru Klubičko v Kroměříži, kde mě dnes již vedou jako inventář. Dalším krokem za poznáním byla práce pro Síť mateřských center v pozici krajské koordinátorky. Myslím si, že tím, že si můžeme sdílet své zkušenosti, pomáhat si v radostech i starostech a hlavně spolupracovat mezi sebou navzájem je pro mateřská centra jako velmi specifickou skupinu organizací moc a moc důležité. A Síť MC je pro mě opravdu obrovskou zkušeností, je to jako práce s třídou, která má žáky na různých samotáčích a Síť MC je stmeluje v jeden velký kolektiv.

Můj vztah k přírodě je pozitivní již od dětství díky mému tatínkovi a v současnosti díky mému muži. Nebyl pro mě problém zapojit se do ekoprojektu Síť MC „Podpora environmentálně šetrné činnosti mateřských center v Moravskoslezském a Zlínském kraji“. Za náš kraj se spojilo MC Klubičko Kroměříž, RMC Sluničko Vsetín a MC Kolovrátek Rožnov pod Radhoštěm. Cílem projektu Síť MC a jeho partnera občanského sdružení Eko-info centrum Ostrava (EICO), je pomoci devíti vybraným mateřským centrům udelat svůj provoz šetrnější k životnímu prostředí.

Každému z devíti MC byla na míru navržena organizační a technická opatření snižující negativní vlivy jejich činnosti na životní prostředí. Zapojená mateřská centra se díky projektu stanou pozitivním příkladem pro následné rozšíření této myšlenky na další regiony.

Projekt využívá toho, že návštěvníci MC – rodiče malých dětí a těhotné ženy – jsou vnímavější k problematice ochrany životního prostředí, šetrné spotřeby a souvisejících vlivů na zdraví dětí i dospělých. Projekt je mimo jiné zaměřen na pracovníky MC, kterým projektové aktivity umožní zvýšení vlastních kompetencí.

Všechna centra ve Zlínském kraji zapojená do projektu v letošním roce uspořádala pro své klienty spoustu aktivit spojených s ochranou přírody, recyklace, besedy s ekotematikou související s projektem, většina MC začala používat čistící eko-prostředky, dřevěné hračky, nakoupila úsporné žárovky, koše na tříděný odpad, pákové baterie s perlátory, lisy na pet lahve, začala používat recyklovaný papír, vystavěla zateplovací přičky v interiérech a pod, čímž jdeme opravdu příkladem všem rodinám našich klientů.

Zuzana Turčková

krajská koordinátorka v Ústeckém kraji od února 2009 DiS.

Diplomovaný dětský specialista, vdaná, dcera Natálie, záliby: četba, móda, cestování, turistika

Nejprve jsem spoluzakládala MC Rákosníček v Děčíně, který mě přirozeně posunul do Sítě MC. Práce krajské koordinátorky mě naplňuje, získávám nové zkušenosti a potkávám velmi zajímavé lidi. Představuji MC politikům a pracovníkům úřadů, pořádám pravidelná setkávání. Vyhovuje mi milý kolektiv a práce s MC, která se spojují do úžasné organizace Sítě MC.

Životní prostředí: třídím odpad, nekouřím a snažím se chodit pěšky.

Klára Vlková

V Síti MC pracuji od 17.8.2009 v projektu Šance rodině i zaměstnání. K Síti MC mě přivedlo mé vlastní mateřství – mám dvouletého syna Ondřeje. V mateřském centru jsem strávila část těhotenství a pak ho navštěvovala i s miminkem. Když mu bylo půl roku, vrátila jsem se do své předchozí práce, a protože práce stále přibývalo a výhod typu práce z domova a času na dítě, které doma hlídá tatínek, ubývalo, začala jsem se poohlížet po zaměstnání, které by mi pomohlo lépe skloubit rodičovství i práci. Nakonec to dopadlo tak, že od srpna dělím svůj pracovní čas mezi dvě zaměstnání. Práce mi tím pádem neubyla, ale cítím se svobodnější, protože si svou práci organizuji více sama podle svých časových možností.

Síť MC pro mě představuje zaměstnavatele, který se snaží naplňovat principy rodinné politiky propagované Evropskou unií a umožňuje svým zaměstnancům/kyním rozdělit svůj čas mezi práci a rodinu. Myslím, že v našem státě je to stále výjimečné. Síť MC také vnímám jako velkou organizaci, která sdružuje spoustu schopných a šikovných lidí, od kterých se mám co učit. Práce na projektu Šance rodině i zaměstnání mě baví a zatím mě nepřestává naplňovat.

Co se týče životního prostředí, snažím se se svojí rodinou žít tak, aby tu něco zbylo i pro další generace.

Lenka Vorlová

Jsem vdaná, mám šestiletého syna Jakuba a manžela Petra. V Síti MC pracuji krátce – od září 2009 jako asistentka

administrativy. Nejvíce mě motivuje nadšení a snaha všech zaměstnanců.

Téma ekologie by mělo zajímat každého z nás, protože my ovlivňujeme budoucnost našich dětí.

Během uzávěrky tohoto čísla probíhalo výběrové řízení, rozhodnutí padlo těsně před dokončením sazby, a tak nakonec ještě přidáváme novou krajskou koordinátorku pro Prahu:

Romana Baborová

Věk: 42 let, vzdělání: FAMU, profese: produkční, syn Ondřej – 8 let, partner Jan

Záliby: cyklistika, knížky, filmy, lenošení, špatné vlastnosti: někdy to lenošení přeženu, dobré vlastnosti: uznám svou chybu

Do výběrového řízení na pražskou krajskou koordinátorku jsem byla oslovena člověkem, kterého si velmi vážím. To byl první krůček. Druhým bylo setkání se šarmantní dámou Rut Kolínskou, které mě ujistilo, že ten první krok byl správný. Třetím, rozhodujícím krokem bylo zjištění, že i já bych mohla být v týmu Síť MC platným členem. Teď jen doufám za sebe i Síť MC, že ten první krok byl učiněn nohou pravou!

Jsem na úplném začátku, ještě nemohu hodnotit a jiní nemožou hodnotit mě. Mohu jen slíbit, že se budu všemi silami snažit být přínosem pro Síť MC a snad mohu neskromně doufat, že to společenství úžasných lidí bude přínosem i pro mě. Očekávám pestrou práci, hodně nápadů, kreativních sporů a zdravého hecování. Nabízím chuť tvořit, nechut bořit, umění jednat s lidmi, optimismus a snahu dobrat se co nejlepšího výsledku. Díky všem za podporu.

Naše rodina jsme ekologové - amatéři. Máme plnou posu ochrany životního prostředí a „skutek utek“. Jezdíme autem, používáme igelitky rozdávané zdarma a občas špatně sešlápneme plastovou lahev. Ale na druhou stranu fandíme odpůrcům Temelína, doma pilně třídíme odpad - věřte, že na 45 m² najít místo na více odpadu bylo umění a nesvítíme zbytečně. A doufáme, že nám Ježíšek přinese krásné mikiny vyrobené z plastových lahví.

JAK SE ŽIJE V MATEŘSKÝCH CENTRECH

JAK „OZELENIT“ MATEŘSKÁ CENTRA?

Prvním a zcela zásadním základním nutným předpokladem pro zavádění environmentálně šetrnějšího provozu mateřských center je v první řadě vlastní zájem zaměstnanců mateřských center, klientů MC (rodičů), resp. jejich rodin a známých o uvedené problematiku.

Bez této vnitřní motivace ke snížení dopadů provozu MC na životní prostředí, následované cílenou snahou o získání informací, transferem zkušeností jiných MC či jiných organizací a jejich adaptací na konkrétní podmínky a připravenost samotného MC, nelze očekávat úspěch. Je zřejmé, že je velmi nepravděpodobné a z hlediska výsledku i kontraproduktivní, když by se principy environmentálně šetrné činnosti mateřskému centru vnucovaly, bez jistoty o vlastním zájmu a aktivitě „příjemce“.

Na druhé straně stačí, když zájem o environmentálně šetrnější činnost projeví kterákoliv z výše jmenovaných cílových skupin. Ideální pochopitelně je, když iniciativa vychází od zaměstnanců centra. Pokud je pak „předávána“ klientům přirozenou nenásilnou formou, tedy nikoliv deklaratorně („tak se to má dělat...“), nejlépe návodným příkladem vlastního chování, pak většinou padne na úrodnou půdu vnímavějších rodičů malých dětí a těhotných žen, kteří jsou v období, kdy navštěvují mateřské centrum, zvláště citliví na problematiku ochrany zdraví, zdravé výživy a tím i souvisejících aspektů ochrany životního prostředí. Takovou formou může být používání dřevěných či textilních hraček, šetrných čisticích prostředků, pákových baterií, úsporných zářivek, nádob na separaci odpadu, environmentálně zaměřené knihovničky, apod., až po „invazivnější“ nástroje v podobě nástěnek s informacemi, pořádání přednášek, explicitní upozorňování na environmentálně šetrný přístup centra (vysvětlující texty s důvody využívání výše uvedených hraček, šetrných čisticích prostředků, apod.).

Opačný postup je také možný, tedy když si poučení rodiče vyžádají takové chování centra, které odpovídá jejich představám. To pochopitelně funguje především v těch lokalitách, kde existuje mezi centry jisté soutěžení a kde „zelené MC“ může získat konkurenční výhodu tím, že na požadavky klientů „slyší“, byť pro ně není zpočátku takové chování přirozené.

Je nezbytné také uvést, že zájem centra může být stimulován zvenčí a to především poskytováním informací o možnostech MC v této oblasti, nejlépe opět úspěšným příkladem z jiných MC.

Poněkud delší úvod odpovídá významu hlubšího zájmu MC o environmentálně šetrnější chování. Dalším důležitým předpokladem úspěchu však je následné poskytnutí dostatečného množství informací (nejlépe v podobě příkladů dobré praxe - good case z jiných center), odborné podpory a – v neposlední řadě – také podpory finanční. Avšak řada opatření může být realizována i bez finančních nároků, naopak samotná finanční podpora bez vlastního zájmu a dalších forem podpory může vést k negativním koncům.

Díky rok a půl trvajícím projektu Síť mateřských center ČR, financovaného z finančního mechanismu EHP/Norsko, a zpracovávaného ve spolupráci s partnerem – občanským sdružením Eko-info centrum Ostrava (EICO), byl naplněn jmenovaný druhý předpoklad, tj. informace a finance. V rámci uvedeného projektu pro devět MC ze Zlínského a Moravskoslezského kraje, který navíc vycházel z výsledků pilotního projektu financovaného v Moravskoslezském kraji z ESF, byla

mimo jiné navržena, testována a následně ověřena metodika, která umožňuje diferencovaně (podle potřeb a požadavků konkrétních center a dostupných finančních prostředků) navrhnout optimální postup, přizpůsobený detailně každému z center.

Co použití uvedené metodiky pro zájemce ze strany MC znamená? V podstatě se jedná o postup „ušitý na míru“. Po provedení detailní environmentální analýzy mateřského centra a to jak budovy, v níž sídlí, běžného provozu (voda, energie, odpady), užívaných prvků environmentální výchovy a osvěty, apod. jsou identifikovány největší problémy.

Pro jejich řešení je odborníky následně navržen tzv. long-list (rozšířený seznam) potenciálních opatření, který je založen jak na situaci konkrétního centra, tak i na zkušenostech z center jiných, které jsou dále přenositelné. Na tvorbě seznamu se podílí pochopitelně i samotné MC, neboť nelze vyloučit, že jeho zaměstnanci přijdou s problémem, který se jinde nevyskytl a které expertní skupina nemusí identifikovat.

Po vytvoření long-listu dochází k prioritizaci, tedy výběru nejvýznamnějších opatření, které mohou být v konkrétním centru použity a jejich zařazení do výběrového seznamu, tzv. short-listu. Při výběru se používá jednoduchý princip co největšího účinku s co nejmenšími náklady, nároky na čas nebo organizačními komplikacemi. V tomto procesu se už mateřská centra angažují významněji a role expertů

ustupuje. Nelze totiž určit striktně a od stolu, co je v konkrétním centru neefektivnější. Závisí to i na očekávání klientů, zájmu zaměstnanců i samotném charakteru centra.

V závěrečném kroku dojde k implementaci opatření z uvedeného short-listu, tedy provedení těch opatření, na něž existují dostupné finanční prostředky, čas a síly. V tomto kroku je role MC rozhodující. Expertní skupina by neměla mít ambice rozhodovat i v této fázi, ale ponechat zcela na názoru MC, která opatření ze short-listu budou realizována (všechna jsou již totiž vzhledem k použité metodice v souladu s principy environmentálně šetrného chování).

Výše uvedený postup je aplikovatelný v jakémkoliv mateřském centru, které splní alespoň základní předpoklad, že má o snížení vlivů své činnosti na životní prostředí zájem. Jak bylo uvedeno, zájmu je možno napomoci poskytnutím informací, nejlépe prostřednictvím „dobrých příkladů“. V případě zájmu o další informace se stačí obrátit na Síť mateřských center nebo partnera projektu EICO (www.eico.cz).

Článek připravili

RNDr. Radim Misaček a Ing. Ivana Mariánková, EICO

ZA NAŠIMI HUMNY

GLOBÁLNÍ SMETIŠTĚ?

Dodnes si pamatuji šok, který jsem prodělala, když jsem se v roce 1980 téměř jako zázrakem ocitla v Paříži. Přijela jsem brzo ráno, z nádraží mne vzal manžel spolužačky, projížděli jsme ulicemi centra města a všude byl neuvěřitelný nepořádek, bylo mi trapno něco říkat. Když jsme pak před polednem procházeli městem znovu, nebylo po nepořádku ani stopy. Osmělila jsem se a otázala, jak se podařilo město tak rychle uklidit. Odpověď zněla: „Uklizeno máme díky Arabům. Jsou rádi, že mají co dělat, a my jsme rádi, že je uklizeno.“ Tehdy jsem stěží mohla chápat souvislosti migrace, množství odpadků a jejich úklidu v plném kontextu. Vždyť naše země byla „rasově“ téměř čistá a pestrost obalových variant se rovnala téměř jen možnostem novinového papíru. Potištěné igelitové tašky ze „západu“ se schovávaly jako vzácné relikvie.

V roce 1999 jsem se účastnila jednání GROOTS v Indii v Bombaji. Tam jsem prožívala jiný „odpadkový“ šok. Igelitové tašky se válely na každém kroku, v „lepším“ případě sloužily jako „stavební materiál“ ve slamech. Na trzích jsem zahlédla stánky s haldami evropského oblečení, které pocházelo z charitativních sbírek a o které nebyl zájem, proč také, když Indové chodí v tradičních oděvech, které jsou tak krásné. Dodnes, kdykoliv odkládám pytle s použitým oblečením (s pěti rostoucími dětmi se toho poměrně dost shromáždí) do kontejneru na oblečení, přemýšlím, kam se asi ty kousky dostanou a pevně doufám, že budou užitečné. Ostatně – jak rádi jsme dostávali „popelnice z boží“ za totalitního režimu! Pravda, bylo podobné tomu, co jsme běžně nosili, jen bylo kvalitnější a módnější. Odnošené kousky pak ještě putovaly na Slovensko, kde jsme si nechávali utkat koberce, které máme dodnes, občas se bavíme vzpomínkami na oblečení, ze kterého je právě ten který kousek utkán.

Krátce po cestě do Indie jsem se rovněž ocitla v New Yorku a s překvapením jsem zjistila, že civilizovaní občané Spojených států považují třídění odpadu za projev intelektuálních Evropanů. Diskuse na téma vytváření a třídění odpadů vyvolala nepochopení na obou stranách. Za deset let se naše názory poměrně dost přiblížily. I když musím prozradit, že stále uvádím do rozpaků kolegyně z New Yorku při návštěvách u nás doma. Když na balkóně spatřím krabice se skořápkami od vajíček, se starým chlebem a s uschlými květinami a jiným rostlinstvem. Skoro marně jim vysvětluji, že čas od času jedeme k příbuzným či přátelům na venkov a bereme tyto odpady s sebou, že to беру jako daň za to, že máme auto, to už nechápu vůbec. Při podávání jídla se pak raději tvářím, že se jedná o běžné typicky české jídlo, je-li to zrovna nějaký „zbytkový experiment“.

Plytvání jídlem patří k dalším kapitolám zkušeností ze zahraničí a ze setkávání především s kolegyněmi z chudých zemí. Nandat si jídlo sám a pak do něj jen rýpnout a vše nechat, to je pro mne naprosto nepředstavitelné.

Co však považuji v USA za úžasné, to je rozprodávání (často jen rozdávání) věcí při stěhování nebo tehdy, když už je majitel nepotřebuje. Majitel vystaví na ulici před domem vše, co nechce brát s sebou, nebo co chce prodat, s cedulkou prodám. Člověk si tam může zařídít celou domácnost. Děje se tak i na ulicích na Manhattanu. Jednou jsem šla spolu se Sandy Schilen po Broadway (nikoliv „hladova“) a stálo tam opravdu pěkné křesílko a několik dalších kousků do domácnosti s cedulkou „volně k máni“, a tak jsme zavolaly taxi a křesílko putovalo do Brooklynu do kanceláře GROOTS. Sandy mi pak prozradila, že mají tímto způsobem téměř všechno vybavení.

Rut Kolínská

PŮL NA PŮL ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ

ŽIVOT NA SKLÁDCE NEKONČÍ

Jestli panují v nějaké oblasti života v domácnosti či v zaměstnání rovné šance, pak k nim patří třídění odpadů. Umístit papír, sklo, plast, tetrapakový obal, baterii... do správného koše či nádoby dokáže i malé dítě. Stačí jen pochopit, že to má smysl.

Stále panují obavy, že odpad stejně končí na jedné hromadě, není tomu tak, naopak hromady skla, papíru... projdou ještě dalším kolem třídění na „dotřídovací“ lince. Odpady svezené z barevných kontejnerů se třídí na jednotlivé druhy dle jejich dalšího zpracování (recyklace) a zároveň se odstraňují nežádoucí příměsi, nečistoty a další odpady.

Uvedme si několik příkladů:

Papír

Papírové odpady, které odložíte do speciálního modrého kontejneru, jsou z mnoha různých druhů papírů. Z jiného papíru jsou noviny, z úplně jiného je krabice od televize. Každý druh papíru se také jinak zpracovává. Proto je potřeba sběrový papír dotřídít na jednotlivé druhy. Na dotřídovací lince je pás, po kterém se směs papíru pohybuje, a pracovníci podél pásu z něj vybírají jednotlivé druhy papíru, někdy z něj musí vybírat i odpadky, které tam náhazejí nezodpovědní občané.

Dotříděný papír se lisuje do balíků a odváží ke zpracování do papírny.

Sklo

Při výrobě bílého skla se nikdy nesmí dostat do pece sklo barevné. Navíc se tam nesmí dostat žádná jiná nečistota, kov, keramika, porcelán atd. Skleněné odpady ze zelených kontejnerů se nejprve předtřídí ručně a jsou odstraněny největší kusy nečistot. Poté střepy putují na speciální automatickou linku, kde vše řídí počítač a zajistí čistotu vytříděného skla. Barevné nebo čiré sklo se odváží ke zpracování do skláren.

Plasty

I plasty, které jste odhodili do žlutých kontejnerů, se dotřídí na dotřídovací lince. Ze směsi plastů putující na pásu se ručně vybírají PET láhve, fólie a pěnový polystyren, které mají speciální samostatné zpracování. Pracovníci z pásu vyhazují i nečistoty, které do plastů nepatří. Dotříděné druhy plastů včetně zbylé směsi plastových odpadů se lisují do balíků a odváží ke zpracování na recyklační linky.

Podobně se to děje i s dalšími druhy odpadů. Každý z nás může pečlivým tříděním zjednodušit práci na předtřídovací lince.

RECYKLACE, ANEB PROMĚNA K NOVÉMU ŽIVOTU

Při recyklaci jsou zpracovány odpady na nové materiály. Budeme-li poctivě třídit, dáme šanci znovu „oživnout“ mnoha materiálům a ušetříme tak přírodní zdroje. Pokud vyhodíme vše pouze do směšné popelnice, odpad se uloží na skládce nebo se jinak bez dalšího využití zlikviduje.

K základnímu třídění patří papír, sklo, plasty, kov a nápojové (tetrapakové) obaly.

Jaký je jejich osud?

Papír: Slisovaný sběrový papír poslouží k výrobě nového papíru, stejně jako když se vyrábí ze dřeva, přidává se do směsi na výrobu papíru. Papír je možné takto recyklovat asi pětkrát až sedmkrát.

Výrobky z recyklovaného papíru: novinový papír, sešity, lepenkové krabice, obaly na vajíčka, toaletní papír apod.

Sklo: Vytříděné sklo se rozdrtí a přidá do výchozí směsi k výrobě nového skla. Nejčastěji se takto vyrábí lahve na minerálky a pivo a jiné skleněné výrobky. Ušetří se při tom mnoho energie a surovin, přičemž sklo se dá takto používat vlastně donekonečna.

Plasty: Každý druh plastů je zpracováván jinou technologií, protože mají odlišné složení a vlastnosti. Z PET láhví se vyrábějí vlákna, která se používají jako výplň zimních bund a spacáků nebo se přidávají do tzv. zátěžových koberců. Z fólií (sáčků a tašek) se opět vyrábějí fólie a různé pytle, např. na

odpady. Pěnový polystyren slouží k výrobě speciálních cihel. Ze směsi plastů lze vyrábět odpadkové koše, zahradní nábytek, zatrávňovací dlažbu, protihlukové stěny u dálnic apod.

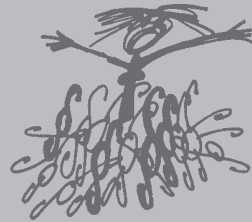
Kovy: Kovové odpady ze sběren druhotných surovin či sběrných dvorů putují do hutí, kde přetaví. Potravinová a barva, které v nich zbyly, shoří při teplotě 1700°C. Z některých plechovek tak vznikne znovu stejný výrobek, nebo třeba různé odlitky, tyče a desky.

Nápojové kartony: Nápojové kartony je možné recyklovat dvěma způsoby. V papírnách - papír tvoří většinu tohoto obalu, takže je možné ho zpracovávat stejně jako starý papír. Zbytky hliníku a polyethylenu lze využít přímo v papírně při výrobě páry nebo pro ohřev vody či dále zpracovat na palety apod. Na speciální lince - nápojové kartony se rozdrtí a drť se za tepla lisuje do desek, které je možné použít např. jako stavební izolace. Taková linka funguje také v ČR.

(RK)

ŽENA MEZI PARAGRAFY, ROZUMEM A CITEM...

LEGISLATIVA PRO TRVALE UDRŽITELNÝ ŽIVOT

Systém právních předpisů zahrnuje ústavní předpisy (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod atd.), zákony a podzákoné předpisy (nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a ostatních správních úřadů, vyhlášky a nařízení obcí a krajů).

Právní předpisy oblasti životního prostředí patří k základním nástrojům k zajištění udržitelného rozvoje, lépe řečeno „života“, jak výstižněji užíval Josef Vavroušek. Trvale udržitelným životem se rozumí umožnění hospodářského a společenského pokroku s plnohodnotným zachováním životního prostředí dalším generacím. „Předlistopadová“ legislativa životního prostředí prošla v 90. letech prakticky celkovou výměnou za novou, která byla po roce 2000 harmonizována s předpisy EU.

Legislativa životního prostředí staví na následujících principech:

- prevence (předcházet je výhodnější než odstraňovat následky)
- za znečišťování se platí (postupně se zpřísňující limity)
- represe (pokuty, omezení či zákazy činnosti)
- Speciálním nástrojem ochrany životního prostředí je posuzování vlivů na životní prostředí (tzv. proces EIA/SEA), který se týká významných záměrů, staveb, činností a koncepcí.

Právní předpisy se také dělí do pěti skupin podle toho, jak se problematiky životního prostředí dotýkají:

- horizontální (průřezové), týkající se více složek životního prostředí (Ústava, Listina základních práv a svobod, zákon o životním prostředí, zákon o právu na informace o životním prostředí, stavební zákon, zákon o posuzování vlivů na ŽP, zákon o integrované prevenci)
- složkové zákony - ochrana složek ŽP (zákony o ovzduší, o odpadech, o vodách, o lesích, o ochraně přírody a krajiny, o ochraně zemědělského půdního fondu)
- doplňkové a prováděcí předpisy ke složkovým zákonům (prováděcí vyhlášky)
- předpisy chránící životní prostředí před specifickými druhy ohrožení (zákony o odpadech, o obalech, o chemických látkách, o prevenci závažných havárií, o nakládání s geneticky modifikovanými organismy)
- předpisy primárně se netýkající životního prostředí, ale obsahující ustanovení k němu se vztahující (trestní zákon, zákon o přestupcích, horní zákon, zákon o hospodaření s energií apod.)

*Veškeré platné právní předpisy v oblasti životního prostředí naleznete na stránkách Ministerstva životního prostředí ČR:
http://www.mzp.cz/_C1256E7000424AC6.nsf/Categories?OpenView*

Jsou rozděleny do 16 oblastí podle odvětví:

1. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ - VŠEOBECNĚ
2. VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ
3. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ
4. OCHRANA OVZDUŠÍ
5. OCHRANA PŘÍRODY
6. OCHRANA PŮDNÍHO FONDU A LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ
7. GEOLOGIE A HORNICTVÍ
8. ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍ ŘÁD
9. POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
10. NAKLÁDÁNÍ S CHEMICKÝMI LÁTKAMI
11. PREVENCE ZÁVAŽNÝCH HAVÁRIÍ
12. GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY
13. INTEGROVANÁ PREVENCE ZNEČIŠŤOVÁNÍ
14. ENERGETIKA
15. HLUK
16. OCHRANA KLIMATU

Pokud budeme potřebovat se v této legislativě orientovat, určitě je důležité začít od všeobecných zákonů týkajících se životního prostředí:

2/1969 Sb., Zákon o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR | 17/1992 Sb., Zákon o životním prostředí | 106/1999 Sb., Zákon o svobodném přístupu k informacím | 106/1999 Sb., Úplné znění zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jak vyplývá z pozdějších změn | 123/1998 Sb., Zákon o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 6/2005 Sb. | 282/1991 Sb., Zákon o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa | 388/1991 Sb., Zákon ČNR o Státním fondu životního prostředí

ZKUŠENOSTI, O KTERÝCH SE NEMLUVÍ

S DĚTI SE NEMUSÍ STÁT STRANOU

Probíhající vyvrcholení oslav dvacátého výročí sametové revoluce a startu nového života v demokratickém zřízení provokuje k zamyšlení. Nedá mi to, abych nezmínila zapomenuté „hrdinky doby“, i to co následovalo. Každá revoluce má své hrdiny, na které se právem vzpomíná a kteří jsou v popředí zájmu zejména v období výročí dané události. Možná zcela logicky se téměř nikdy nezmiňují ti, kdo stáli v pozadí a jistili hrdiny doby ze zázemí, které pro ně vytvářeli. Ti v popředí bývají většinou muži a ti v zázemí téměř výhradně jejich matky, manželky nebo partnerky. Nejinak tomu bylo během sametové revoluce, avšak ne tak docela.

Na začátku „topné sezony“ 1988/89 se sešlo několik matek malých dětí a rozhodly se, že je třeba udělat něco s ovzduším v Praze. Tehdy jsme totiž musely denně dýchat mnohem větší množství zplodin než dnes a zejména ve dnech inverze bylo zdravější zůstat s dětmi doma. Ale nikdo nevěděl, kdy nastává ten kritický den. A tak jsme sepsaly dopis hygienikovi a na Magistrát hlavního města Prahy s žádostí, aby se změnila „smogová vyhláška“ a kritické dny byly vyhlašovány veřejně. Posbíraly jsme pod dopis docela dost podpisů. Časem přišla poměrně banální a v každém případě neuspokojivá odpověď.

Koncem května se konala v Praze mezinárodní konference o životním prostředí. Rozhodly jsme se tedy upozornit na naše představy a názory na řešení problémů životního prostředí demonstrací matek s dětmi. Průvod matek s kočárky a s dětmi procházel ulicemi pěší zóny v centru Prahy. Na některých kočárcích byly plakáty s hesly, jedno si pamatuji přesně: Co je ekologické, to je ekonomické. Zpívaly jsme dětské písničky jako je Travička zelená, Ach synku, synku a další. Rozhodně bylo poznat, že nejsme jen tak na procházce. Někteří naši partneři nás z povzdálí nenápadně provázeli a po chvíli nás začali provázet rovněž „muži zákona“. Ti byli na rozpacích, nevěděli, jak se zachovat, přece jen jsme byly „jenom matky s dětmi“, jak jsem zaslechla jednoho z nich říkat do vysíláčky (tehdy ještě neexistovaly mobily). A tak se přihodilo, že naše demonstrace byla jedinou, která nebyla násilně rozeznána přesto, že jsme cestou sbíraly podpisy pod petici, která pak byla odevzdána účastníkům mezinárodní konference. Dokonce další den otiskla Mladá fronta fotografii průvodu s titulkem „Atmosféra na pěší zóně v Praze včera odpoledne“.

Po prázdninách jsme se opět sešly a dohodly se, že naši úspěšnou demonstraci zopakujeme 27. 11. 1989. Netušily jsme, že meztím bude vše jinak. Všech se nás dotklo veřejné poděkování Československého svazu žen, ve kterém děkovaly bezpečnostním složkám „jménem miliónů československých matek“ za zásah proti demonstrujícím na Národní třídě 17. listopadu 1989. Uspořádaly jsme proto v pátek 24. 11. 1989 protestní demonstraci před jejich sídlem v Panské ulici.

Vzhledem k tomu, že na 27. 11. 1989 se plánovala generální stávka, rozhodly jsme se připojit ke stávce „stávkou matek s dětmi“ na Staroměstském náměstí. Studenti nám jistili bezpečnost prostoru a sešlo se plné náměstí okolo sochy Mistra Jana Husa. Tam nás někdo označil „Pražské matky“ a název nám už zůstal. Hnutí Pražské matky bylo dlouho neformální, ale nakonec jsme se registrovaly jako občanské sdružení, aby nás brali vážně a abychom mohly prosazovat své cíle.

Cíle Pražských matek byly a dodnes jsou zaměřeny na zlepšení životního prostředí v Praze. Naše původní seskupení se však skládalo z různorodých osobností s různorodými vzděláními a různorodými zájmy. A tak mnohé „Pražské matky“ později stály u zrodu nových organizací zaměřených na další důležité oblasti života rodin s dětmi. Jednou z nich jsou právě mateřská centra.

Za dvacet let vyrostli z „Pražských dětí“ dospělí mladí lidé. Přiznám se, že mne těší, když pozoruji jejich koky v našich šlápěčích. Děti se s námi účastnily demonstrací a prožívaly s námi revoluční události i různé happeningy, jednání na úřadech či v parlamentu, konference... Často jsme měly pocit, že se jim kvůli vytížení na občanském poli dostatečně nevěnujeme. Zdá se, že to byly zbytečné obavy. Mnohé děti Pražských matek přijaly spoluzodpovědnost za život v naší zemi natolik za svou, že se běžně podílejí na nejrůznějších aktivitách občanské společnosti nebo je samy organizují.

Někteří rodiče i v mateřských centrech svoji neúčast na některých akcích omlouvají, že mají ještě malé děti. Vězte, že děti patří do společnosti a že je pro ně prospěšné být s vámi. I proto mateřská centra nabízejí programy s „hlídáním dětí“ tak, aby se ho mohli rodiče účastnit. Obdobně je možné zorganizovat například jednání s představiteli obce a mnoho jiných společných činností. Dospělí mohou diskutovat a pro děti bude připraven program.

Důležité je, že vnímají své rodiče jako aktéry, kteří nezůstávají stranou, ale podílejí se na čínané proměně světa. Tyto děti se pak přirozenou cestou naučí, že člověk nemá mlčet k bezpráví, že může hledat řešení na zlepšení životních podmínek společně s dalšími lidmi a ne sedět bezmocně doma či nadávat v hospodě.

Rut Kolínská

VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ

EKOLOGICKY ŠETRNÁ NADÍLKA

Ačkoliv Vánoce mají své kořeny v duchovní tradici (ať už pohanské či křesťanské), jejich oslava je v dnešní době jednou z nejkomerčnějších záležitostí a podstata Vánoc zůstává opomenuta. I když se často nedává do spojitosti Vánoce a ekologie, stejně jako u jiných lidských činností i zde se můžeme zamyslet nad dopady našeho chování na životní prostředí. Následující řádky přináší pár tipů, jak tyto svátky prožít s ohledem na přírodu.

Dárky k Vánocům již neodmyslitelně patří...

...ale neplatí, čím více a čím dražší, tím hezčí Vánoce. Finančně nenáročný dárek má mnohdy větší cenu – např. pokud je vlastnoručně vyroben. Budete-li navíc vybírat přírodní materiály, materiál z místních zdrojů či již jednou použité – odpadní materiály, snížíte také zátěž pro životní prostředí. Pokud do výroby zapojíte děti, získají touto činností také souvislosti o výrobním procesu a vztah k věcem.

Nákupem některých dárků můžete udělat také radost nejen obdarovaným. Před Vánoci bývá zpravidla spousta příležitostí nakoupit předměty vyrobené např. v chráněných dílnách či na benefiční akci. Váš dárek může mít také přímý dopad na ochranu přírody – můžete darovat stromky, ptačí budky, kompostér na zahradu či dát blízké osobě „kousek lesa“ (viz zajímavý projekt v Bílých Karpatech www.zachranles.cz). Velkou popularitu si získávají i v poslední době také dárky nemateriální povahy – vstupenky na kulturní představení či nejrůznější permanentky.

Při nákupu dárků nám také mohou pomoci tzv. ekoznačky – certifikáty Ekologicky šetrný výrobek, Produkt ekologického zemědělství, regionální značky (např. Vyrobeno v BESKYDECH, více viz www.domaci-vyrobyky.cz), známka Fair trade, která krom své environmentální příznivosti zaručí např. také vyloučení dětské práce či garanci stálých cen pro výrobce z chudých zemí. Při výběru jakýchkoliv výrobků se zamysleme nad jejich původem (při nákupu domácích výrobků výrazně snížíme negativní dopady dopravy na životní prostředí), použitými materiály (např. hračky pro děti jsou vhodnější z textilí či dřeva než z plastu) či výrobním procesem (u nákupu kosmetiky se např. můžeme zaměřit nejen na přírodní produkty, ale také na výrobky netestované na zvířatech).

Šetrně k přírodě se můžeme chovat také při balení dárků. Vhodnou volbou jsou papírové tašky, které můžeme po Vánocích schovat pro další použití. Můžeme také našit textilní pytlíky, do nichž se dají dárky pro danou osobu vložit, jsou krásnou dekorací a také poslouží mnoho let.

Ani bez vůně jehličí by to nešlo...

... ale i při nákupu vánočního stromku můžeme promýšlet environmentální souvislosti. Variantou příznivou pro životní prostředí je nákup vánočního stromku v květináči. Krásným příkladem je tradiční prodej vánočních jedliček v květináči, který již od roku 1998 běží v Brně díky spolupráci organizací Veronica, Lipka a Hnutí Duha (návodnou příručku k projektu si můžete stáhnout na stránkách <http://www.veronica.cz/?id=365> a projekt můžete přivést také do Vašeho města). Na koupi stromku jako vánoční dekorace navazuje jarní výsadba do vhodné lokality, navíc se jedná o jedli, jejíž navrácení do našich lesů prospívá jejich přirozené druhové skladbě. Pokud zvolíte stromek řezaný, ptejte se po jeho původu, pokud máte možnost, vyberte si stromeček s certifikátem Šetrného lesního hospodaření FSC.

NÁPADY Z MATEŘSKÝCH CENTER PRO MATEŘSKÁ CENTRA

PÁR TIPŮ NA RUČNĚ VYROBENÉ DÁRKY Z PŘÍRODNÍCH A ODPADNÍCH MATERIÁLŮ

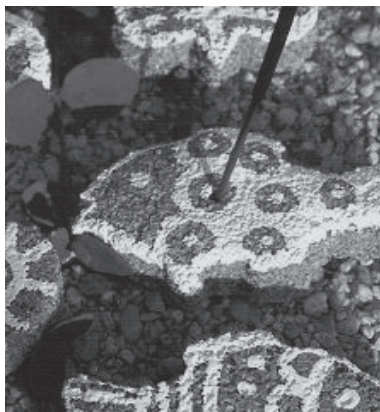
Svícný z písku

V míse umícháme hladkou mouku s vodou (zhruba v poměru 1:2) a přidáváme prosátý písek, dokud „těsto“ nebude mít správnou konzistenci (poznáte tak, že pokud do něj nožem uděláte rýhy, stopa po zářezu zůstane viditelná, pokud se stopa ztrácí, je třeba přisypat písek). Na plech umístíme pečicí papír či alobal a na něj dáme „hromádky“ těsta. Z nich lžičkou vytváříme „placky“ o síle cca 1 cm a pomocí vykrajovátek na perníčky děláme libovolné tvary. Zbytky „těsta“ z plechu opatrně odstraníme. Je možné použít také formičky. Tvary sušíme v mírně vyhřáté troubě zhruba 20 minut. Po doschnutí (je potřeba, aby tvary byly proschlé i ze spodní strany) zdobíme bílou temperou, která působí opticky jako bílková poleva na tradičních medových perníčcích.

Varianta svícen – vhodné jsou větší tvary, úplně postačí kolečko či jednoduchá kytička. Před upečením je potřeba čajovou svíčkou vytlačit důlek (nejlépe uprostřed tvaru), aby bylo svíčku do čeho zasadit.

Varianta stojánek na vonnou tyčinku – postačí před pečením udělat párátkem ve tvaru malou díрку (opravdu stačí párátko, dírka špejlí je již moc velká), do níž se po upečení zasune vonná tyčinka.

Do všech fází výroby je možné zapojit již ty nejmenší děti, plácání pískového těsta se jim určitě bude líbit.

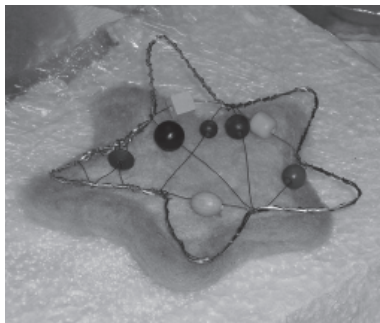
Košíky z novin

Víte, že ze starého papíru vyrobíte košík k nerozeznání od proutěného? Nejvhodnější jsou staré Zlaté stránky. Stačí nastříhat listy na proužky široké 7 cm a na špejli namotat ruličky, které lze poté použít na způsob proutí. Podrobné návody od A do Z doplněné ilustrativními obrázky najdete na nejrůznějších internetových stránkách. Jako příklad uvádíme tyto: <http://www.rucnivyrobyky.eu/pleteni-z-papiru.html>.

Tvoření z ovčího rouna

Ovčí rouno je přírodní materiál a vyrábění z něj je možné spojit s povídáním o tom, kde se vlna bere a o ovečkách vůbec. Rouno nabízí různé způsoby zpracování – mokré plstění, plstění jehlou či jednoduchá výroba postavičky (např. andělíčka) bez pomůcek.

Mokré plstění je poměrně časově náročné, ale do některých fází výroby (mydlení) můžete bez problémů zapojit i děti. Budete potřebovat ovčí rouno – je potřeba, aby byla vlna vypraná a vyčesaná. U místních prodejců seženete přírodní odstíny, ve výtvarných potřebách či chráněných dílnách

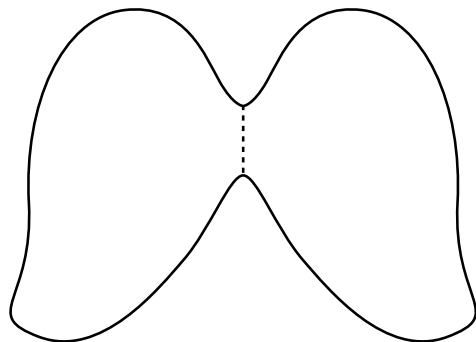
(např. pražská Ignis) koupíte i vlny barvené. Dále je potřeba mýdlo, voda a šablونka z kartonu. Začínáte s jednoduchými tvary – např. malá kapsička, pouzdro na brýle či mobilní telefon. Podrobný návod jak plstít mokrou cestou naleznete na stránkách organizace Iparos, která pořádá rovněž kurzy plstění (www.iparos.cz, odkaz Návodů plstění).

Plstění jehlou je vhodnější pro větší děti či dospělé. Na toto téma existuje množství literatury a návodů, jako příklad uvádíme knihu Filcování, tvoření z ovčí vlny autorek L. Jakubů, G. Tomcová. V této knize naleznete návody suché, mokré plstění i jednoduchou postavičku andělíčka.

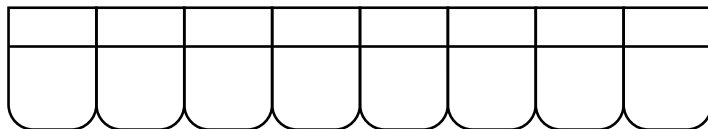
Anděl z lahve

Použitelná je jakákoliv skleněná láhev s úzkým hrdlem (obsah 0,3 – 0,5 ml). Láhev natřeme bílým latexem a necháme schnout. Mezitím si připravíme hlavičku – na vatovou kuličku nalepíme „vlasý“ z přírodního lýka, obličej namalujeme fixem, na čelo můžeme nalepit hvězdičku. Z kartonu vystříháme andělkovi křídla, na šatičky postačí obyčejný bílý papír. Vystříháme 4-5 pásků s tvary na šatičky (podle velikosti lahve), nazdobíme zlatým fixem a lepíme (herkulesem) ve vrstvách, které se překrývají od spodu nahoru. Křídla zdobíme také zlatým fixem a přilepíme nejlépe tavnou pistolí. Zbývá už jen přilepit hlavu (raději tavnou pistolí) a andělek je hotov.

Pokud vyrobíme šablony, tento výrobek zvládnou bez problému s asistencí dospělých i předškolní děti.

KŘÍDLA

ŠATIČKY

Článek připravila Ing. Mgr. Zuzana Krautová, EICO, s využitím těchto zdrojů:
Ježíšku, letos bez odpadu – vánoční rady, ZO ČSOP Veronica, 2007
Šmikmátorová, P.: Nápadý na podzim a zimu, Computer Press, a. s., 2007

12
2008

13
2009

14
2009

SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER o. s.

Sídlo: Široká 15, 110 00 Praha 1
Kancelář a poštovní adresa: Klimentská 34, 110 00 Praha 1
Telefon: 224 826 585
E-mail: info@materska-centra.cz
IČO: 2654136
Číslo účtu: 51-0888700287/0100

Prezidium:

Rut Kolínská, Edita Kozinová, Miroslava Vičková,
Pavlína Švecová, Soňa Tomková

Krajské koordinátorky:

Romana Baborová, Petra Benešová, Hana Cinková,
Daria Čapková, Markéta Horáková, Jiřina Chlebovská,
Klára Jarošová, Lenka Kalníková, Martina Leníková,
Irena Macháčková, Bohuslava Nejedlá,
Linda Pačesová, Horynová, Hana Saitzová, Hana
Šnajdrová, Pavlína Švecová, Zuzana Turčeková

Koordinace administrativy: Nadja Juričková

Asistence administrativy: Lenka Vorlová

Projektová manažerka: Lucie Plešková

Projektová pracovnice: Klára Vlková

Bulletin Půl na Půl:

Redakce: Rut Kolínská
Fotografie na titulní straně i uvnitř čísla: z archivu Sítě MC
Grafická úprava: Petr Kolínský
Sazba: Kateřina Vlková
Tisk: Tiskárna Brouček
Korektury: Jiřina Chlebovská
Náklad: 1500 ks
Evidováno: MK ČR E 16659

Seznam členů Sítě MC o. s. a další informace o mateřských centrech najdete na

WWW.MATERSKA-CENTRA.CZ,

každé centrum si zde samo aktualizuje svá data a vkládá své akce.

K 1. 12. 2009 sdružuje Síť MC o. s. 312 mateřských center po celé České republice.